

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
PETICIJŲ KOMISIJA**

IŠVADA

**DĖL 2024-08-02 PETICIJOS NR. PC-40 DĖL ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS
PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGŲ PAKEITIMO**

2025-02-19
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2025 m. vasario 19 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo peticiją (2024-08-02 Nr. PC-40) ir priėmė sprendimą teikti Vyriausybei išvadą netenkinti pareiškėjos peticijoje išdėstytų prašymų ir siūlymų dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų pakeitimo.

Pareiškėjos peticijoje teigiama, kad, neskaidriai ribojant sveikatos paslaugų teikėjų prieinamumą sveikatos paslaugų gavėjams, yra pažeidžiami Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme nustatyti principai; neužtikrinama asmens teisė turėti kuo geresnę sveikatą ir asmens laisvė pasirinkti kuo geresnės sveikatos sąlygas; neužtikrinamas asmens sveikatos priežiūros priimtinum, prieinamumas ir tinkamumas. Pagal tokį teisinį reguliavimą asmuo negali pasirinkti sveikatos įstaigos, kuri, jo manymu, geriausiai ar priimtinausiai jam suteiks reikiamas sveikatos paslaugas. Ligonis priverstas mokėti už sveikatos priežiūros paslaugas (neapmokamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto) stambių sveikatos priežiūros įstaigų nustatytą kainą. Sveikatos apsaugos ministras, nustatydamas lėšų paskirstymo ir sutarčių sudarymo tvarką, patvirtindamas paslaugų poreikio apskaičiavimo metodiką, bet nenustatydamas informacijos viešinimo tinkamos tvarkos, neužtikrina priimamų sprendimų skaidrumo ir sudaro prielaidas korupciniams santykiams atsirasti.

Pareiškėja prašo:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimą Nr. 370 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės nutarimas Nr. 370) taip, kad sveikatos priežiūros įstaigos, sudariusios sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų PSDF lėšomis, teikimo vienoje Lietuvos teritorijos dalyje, negalėtų šių paslaugų teikimo perkelti į kitą Lietuvos teritorijos dalį.

2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 18 d. įsakyme Nr. V-1051 „Dėl Teritorinių ligonių kasų ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų sutarčių sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyti, kad Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) skelbia informaciją apie:

2.1. reikalingų paslaugų poreikį, pateikdama paslaugų poreikio apskaičiavimus, o ne tik galutinius skaičius;

2.2. sveikatos priežiūros įstaigų suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas (apmokamas iš PSDF biudžeto), nurodydama kiekvienos sveikatos priežiūros įstaigos suteiktų paslaugų kiekius pagal paslaugų rūšis ir šioms paslaugoms teikti gautas PSDF sumas pagal atskiras Lietuvos teritorijas. Informacijoje turėtų būti matoma, kurioje Lietuvos teritorijoje paslaugoms teikti buvo gautos lėšos bei jų kiekiai, taip pat kurioje Lietuvos teritorijoje jie buvo faktiškai panaudoti.

Sprendimas priimtas įvertinus pareiškėjos peticijoje pateiktų prašymų ir siūlymų teisėtumą, pagrįstumą, tikslingumą, naudingumą, atitiktį teisėkūros principams ir jų įgyvendinimo galimybes, taip pat atsižvelgta į institucijų išvadose pateiktus argumentus, Komisijos posėdyje išklausus pareiškėją, Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) ir VLK atstovus. Argumentai pateikiami šioje išvadoje.

Komisijos nuomone, pareiškėjos peticijoje teikiamas prašymas pakeisti Vyriausybės nutarimą Nr. 370 taip, kad sveikatos priežiūros įstaigos, sudariusios sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų PSDF lėšomis, teikimo vienoje Lietuvos teritorijos dalyje, negalėtų šių paslaugų teikimo perkelti į kitą Lietuvos teritorijos dalį, netenkinamas, nes iš esmės yra išspręstas nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio naujos redakcijos Vyriausybės nutarimu Nr. 370 patvirtinto Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo (toliau – Sąrašas) 12.6 papunkčiu, pagal kurį asmens sveikatos priežiūros įstaiga (toliau – API), sudariusi sutartį su teritorine ligonių kasa, kurios veiklos zonoje yra API, nebegalės teikti tos pačios rūšies paslaugų bet kurioje kitoje Lietuvos zonoje. Šis pakeitimas ir kitus du pareiškėjos peticijoje keliamus klausimus daro mažiau aktualius peticijos tikslo kontekste.

Atkreiptinas dėmesys, kad sveikatos priežiūros paslaugų poreikių nustatymas yra griežtai reglamentuotas, poreikiai apskaičiuojamas vadovaujantis objektyviais statistiniais duomenimis ir eliminuojant bet kokią galimybę skirtingai interpretuoti teisės aktų nuostatas ar statistinius duomenis: pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros (toliau – PAASP) paslaugų poreikis apskaičiuojamas atsižvelgiant į prisirašiusių prie PAASP įstaigų gyventojų skaičių (VLK disponuoja tiksliais prie PAASP įstaigų prisirašiusių gyventojų duomenimis ir API negali jiems daryti įtakos); kitų paslaugų poreikis apskaičiuojamas atliekant aritmetinius veiksmus pagal Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, poreikio nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m.

liepos 28 d. įsakymu Nr. V-862 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, poreikio nustatymo metodikos patvirtinimo“, pateiktas formules. VLK neturi techninių galimybių viešinti detalius poreikių skaičiavimus, nes didžioji skaičiavimų dalis atliekama automatinio būdu – paruošiami pirminiai duomenys (klasifikatoriai) ir pats poreikių skaičiavimas atliekamas naudojantis tuo tikslu sukurtu programiniu kodu, t. y. nėra tarpinių rezultatų, kuriuos būtų galima viešinti. VLK savo interneto svetainėje naudotojams draugiškesnėje aplinkoje skelbia supaprastintus ir mažesnės apimties duomenų rinkinius.

Kadangi vienas iš SAM 2025 m. veiklos prioritetų yra viešojo sveikatos sektoriaus tolygaus paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas ir vienas iš planuojamų darbų yra pakeisti Vyriausybės nutarimo Nr. 370 nuostatas, Komisija siūlo SAM apsvarstyti galimybę paankstinti Vyriausybės nutarimu Nr. 370 patvirtinto Sąrašo 12.6 papunkčio įsigaliojimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2 punktu, Komisijos išvada dėl peticijoje (2024-08-02 Nr. PC-40) išdėstytų prašymų ir siūlymų netenkinimo teikiama Vyriausybei.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. 1098 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“, 37 punktu, siūloma SAM apsvarstyti galimybę paankstinti Vyriausybės nutarimu Nr. 370 patvirtinto Sąrašo 12.6 papunkčio įsigaliojimą.

Komisijos pirmininkas

Andrius Dubinas